

Broj: 02/2-50-8-23-28/17

Veza broj: 02-50-6-16-22,2/16

Sarajevo, 31.1.2017.

**PREDSJEDAVAJUĆEM DOMA NARODA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 03-02-2017			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

Na osnovu čl. 27. i 40. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16) i na osnovu tačke 5. Zaključaka Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, broj: 02-50-6-16-22,2/16, od 31.8.2016., Komisija za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine podnosi Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine sljedeći

IZVJEŠTAJ

s tematske sjednice

**Komisije za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije
„Stanje i perspektive sektora poljoprivrede u Bosni i Hercegovini“**

I. UVOD

Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je prilikom razmatranja Godišnjeg izvještaja iz oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za BiH za 2015. godinu na 22. sjednici, održanoj 31.8.2016., usvojio Zaključke (broj: 02-50-6-16-22,2/16, od 31.8.2016.) kojima je obavezao Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i druge institucije na preduzimanje konkretnih mjera u oblasti poljoprivrede u skladu s njihovim nadležnostima. Tačkom 5. Zaključaka predviđeno je da će „Dom naroda u 2017. godini organizirati tematsku sjednicu o stanju u poljoprivredi nakon održavanja tematskih sjednica i javnih rasprava u svim nadležnim institucijama i parlamentarnim komisijama“.

S ciljem realizacije navedenih zaključaka Doma naroda, Komisija za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije, kao nadležna komisija u Domu naroda, na 24. sjednici, održanoj 27.10.2016., odlučila je organizirati tematsku sjednicu o stanju u sektoru poljoprivrede u Bosni i Hercegovini pod nazivom „Stanje i perspektive sektora poljoprivrede u Bosni i Hercegovini“.

Komisija je, također, odlučila da kao osnova za raspravu posluži Godišnji izvještaj iz oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za BiH za 2015. godinu te odlučila da od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH zatraži dodatnu informaciju o aktuelnom stanju u oblasti poljoprivrede u Bosni i Hercegovini. Ministarstvo je ispoštovalo zahtjev Komisije i 10.11.2016. dostavilo traženu informaciju (broj: 02/2-28-2883/16).

U pripremi za tematsku sjednicu Komisija je odlučila da se na raspravu pozovu predstavnici svih relevantnih institucija u oblasti poljoprivrede u Bosni i Hercegovini: Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (uključujući urede u njegovom sastavu: Ured za veterinarstvo, Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju, te Upravu BiH za zaštitu zdravlja bilja), Agencije za sigurnost hrane, Direkcije za evropske integracije, nadležnih entitetskih ministarstava, nadležnih kantonalnih ministarstava, vodećih udruženja poljoprivrednika iz oba entiteta, Delegacije Evropske komisije u BiH, Vanjskotrgovinske komore BiH, nadležnih entitetskih privrednih komora, te predstavnici naučnoistraživačkih institucija u oblasti poljoprivrede. Većina pozvanih institucija odazvala se pozivu Komisije i poslala svoje predstavnike na sjednicu (spisak učesnika je u prilogu).

Sjednica je održana 17.11.2016. u zgradi Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Od članova Komisije sjednici su prisustvovali: Nebojša Radmanović, predsjedavajući, Sead Kadić, prvi zamjenik predsjedavajućeg, Mario Karamatić, drugi zamjenik predsjedavajućeg, te Martin Raguž i Ognjen Tadić, članovi Komisije. Na osnovu rasprave s tematske sjednice, sačinjen je prijedlog izvještaja koji je Komisija razmatrala na 27. i 28. sjednici. Nakon rasprave, Komisija je na 28. sjednici, održanoj 31.1.2017., jednoglasno usvojila ovaj izvještaj.

II. REZIME RASPRAVE

Nakon uvodnog obraćanja predsjedavajućeg Komisije, prisutnima su se obratili Dušan Nešković, pomoćnik ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Pejo Janjić, predstavnik Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, i Boris Pašalić, pomoćnik ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske.

U uvodnim izlaganjima istaknuto je da je Bosna i Hercegovina na svom putu evropskih integracija zaključila trgovinske ugovore kojima je u velikoj mjeri otvorila svoje tržište, uključujući i tržište poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, zbog čega konkurencija na domaćem tržištu postaje sve oštrija. Istovremeno uslovi za izvoz, posebno na tržište Evropske unije, također, postaju sve složeniji. U takvoj situaciji jedini prostor za pomoć domaćoj poljoprivredi ostaju subvencije, odnosno podsticaji. Međutim, ukupna sredstva za podsticaje u Bosni i Hercegovini su veoma skromna (ukupno oko 75 miliona eura godišnje), dok je istovremeno i isplata i raspodjela tih sredstava opterećena ozbiljnim problemima. U prosjeku Bosna i Hercegovina izdvaja oko 50 eura po hektaru, Hrvatska izdvaja 350 eura, dok je prosjek u Evropskoj uniji 475 eura.

Dalje je istaknuto da je u sektoru poljoprivrede zaposleno oko 20% od ukupno zaposlenih u BiH, dok je bruto dodata vrijednost tog sektora svega 8%, iz čega se vidi da je dohodak u sektoru poljoprivrede 2,5 puta manji u odnosu na prosjek. Iznesena je ocjena da se stanje u poljoprivredi u BiH iz godine u godinu pogoršava, što za rezultat ima da ljudi napuštaju sektor poljoprivrede i zapošljavanje traže u nekom drugom sektoru.

Ukazano je i na neke konkretne probleme, kao što je obilježavanje životinja, te nepostojanje sistema identifikacije parcela, čime se otežava uspostavljanje sistema dodjele podsticaja po hektaru ili grlu, umjesto dosadašnjih podsticaja po kilogramu, odnosno litru. I dalje je prisutan veoma nepovoljan odnos broja komercijalnih i nekomercijalnih gazdinstava, i istaknut je primjer iz Republike Srpske gdje je od ukupno 35.000 registriranih gazdinstava svega 5.000 komercijalnih. Također, nedovoljno je horizontalno i vertikalno povezivanje u poljoprivrednom sektoru. Poseban problem predstavljaju i elementarne nepogode i nespremnost poljoprivrednika za osiguravanje usjeva, iako npr. Republika Srpska subvencionira 50% troškova osiguranja. Istaknuta je i potreba za jačanje naučnoistraživačkih institucija i njihovo povezivanje s proizvodnjom.

U nastavku je data prilika ostalim prisutim da uzmu riječ. U raspravi su učestvovali: Hamdija Čivić, direktor Ureda za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, Nijaz Bajrović, pomoćnik direktora Agencije za sigurnost hrane BiH, Dragan Mandić iz Poljoprivrednog instituta Republike Srpske, Dubravko Vukojević, potpredsjednik Seljačkog saveza Federacije BiH, Viktor Lasić, profesor na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Mostar, Ognjenka Lalović, direktorica Sektora privrede u Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine, Branko Skoko, pomoćnik ministra u Ministarstvu privrede Zapadnohercegovačkog kantona, Marko Ivanković, direktor Federalnog agromediterranskog instituta Mostar, Mehmed Raščić iz Vlade Brčko Distrikta BiH i Omer Kurtović, direktor Federalnog poljoprivrednog zavoda.

U diskusijama je ukazano i na druge probleme u sektoru poljoprivrede i predložena su neka konkretna rješenja. Između ostalog, ukazano je i na nepovoljne odnose razmjene u smislu da se izvoze proizvodi niske dodate vrijednosti (npr. mlijeko), dok se istovremeno uvoze proizvodi s visokom dodatom vrijednošću (pavlake, sirevi i sl.). Ukazano je i na potrebu da se zaštiti domaća poljoprivreda na način i u obimu u kojem je to moguće imajući u vidu zaključene međunarodne sporazume. Jedan od načina zaštite svakako može biti kontrola zdravstvene ispravnosti prilikom uvoza s ciljem sprečavanja neloyalne konkurencije. Na drugoj strani naš izvoz suočava se s veoma širokim spektrom necarinskih barijera i na tom planu se ne čini dovoljno da bi se to smanjilo ili otklonilo.

Na sjednici je potencirana i odgovornost političara za postojeće stanje u sektoru poljoprivrede. Istaknuto je da je poljoprivreda neizbježna tema svih predizbornih kampanja, ali da se pristup političara poljoprivredi drastično mijenja nakon izbora. To najbolje ilustrira odnos prema poljoprivrednim podsticajima, koji su oko 3% ukupnih budžeta, koji se iz

godine u godinu smanjuju, čija isplata kasni ili se vrši netransparentno i sl. Tako npr. u nekim kantonima u Federaciji BiH podsticaji su isplaćeni za 2016. godinu, dok u nekim nisu ni za 2014. Dalje, istaknuto je da bi donošenje nekih konkretnih zakona koji sada nedostaju, kao što su zakoni o vinu ili o tradicionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji značajno doprinijelo uređenju sektora poljoprivrede. Podrška poljoprivrednicima u pravcu povezivanja putem zadruga bi, također, mogla biti konkretan vid pomoći poljoprivrednicima.

Ukazano je i na konkretne pozitivne primjere koji bi mogli biti model za slično djelovanje i u nekim drugim oblastima, kao što su proizvodnja maline i proizvodnja smilja, zatim zaštita geografskog porijekla hercegovačkog sira iz mijeha, livanjskog sira ili pak hercegovačkog meda.

Svi učesnici u raspravi ukazali su na neophodnost donošenja strateškog dokumenta o razvoju poljoprivrede i ruralnom razvoju u Bosni i Hercegovini, te uspostavljanje operativne strukture za korištenje pretpristupnih sredstava Evropske unije namijenjenih za poljoprivredu i ruralni razvoj (IPARD), uz uvažavanje ustavnih i zakonskih nadležnosti. Također je istaknuta i potreba nastavka aktivnosti na realizaciji obaveza iz Mape puta s ciljem stvaranja uslova za izvoz proizvoda životinjskog i biljnog porijekla, a posebno onih koji se odnose na usaglašavanju prijedloga izmjena i dopuna Zakona o hrani, Zakona o veterinarstvu i Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju.

Na osnovu iznesenih diskusija, Komisija je konstatairala da je ukupno stanje u sektoru poljoprivrede u Bosni i Hercegovini, uključujući i prerađivačku prehrambenu industriju, teško i opterećeno veoma ozbiljnim problemima, te da su potrebne hitne institucionalne i zakonodavne reforme na svim nivoima, kao i hitno donošenje nedostajućih strateških dokumenata.

III. ZAKLJUČCI

Na osnovu diskusija iznesenih na raspravi, Komisija je formulirala sljedeće zaključke koje predlaže Domu naroda PSBiH na usvajanje:

1. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da se aktivnije angažira na pravovremenom preduzimanju raspoloživih mjera zaštite domaćeg tržišta (sprečavanje prekomjernog uvoza, nelojalne konkurencije, kontrola ispravnosti uvoznih proizvoda i sl.), te da takve mjere preduzima isključivo u saradnji i koordinaciji sa svim zainteresiranim subjektima, u skladu s njihovim ustavnim i zakonskim nadležnostima.
2. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH poziva sve nivoe vlasti u Bosni i Hercegovini da, u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim nadležnostima, prioritetno povećaju izdvajanja za poljoprivredu, te da osiguraju njihovu transparentnu i efikasnu raspodjelu.

3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da preduzme sve raspoložive mjere u skladu s važećim ustavnim i zakonskim nadležnostima, kako bi što prije došlo do usvajanja strateških dokumenata o poljoprivredi i ruralnom razvoju.
4. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da hitno preduzme sve neophodne aktivnosti na uspostavljanju prihvatljivog modela operativne strukture za korištenje pretpriступne pomoći za poljoprivredu i ruralni razvoj.
5. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da, u skladu sa ustavnim i zakonskim nadležnostima, koordinira sve subjekte u Bosni i Hercegovini u pravcu ispunjavanja obaveza iz Mape puta, s ciljem stvaranja uslova za izvoz proizvoda životinjskog i biljnog porijekla na tržište Evropske unije, a prije svega izmjene zakona u oblasti veterinarstva, poljoprivrede i ruralnog razvoja i sigurnosti hrane.
6. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da posredstvom upravnih organizacija u svom sastavu i Agencije za sigurnost hrane, te u saradnji s drugim nivoima vlasti, u skladu sa ustavnim i zakonskim nadležnostima, osigura daljnji razvoj i jačanje inspekcijskih kapaciteta za potrebe kontrole uvoza kao i domaće proizvodnje, s ciljem veće zaštite potrošača i eliminiranja nelojalne konkurencije.
7. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da u izradu Godišnjeg izvještaja iz oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za BiH uključi sve aktere sa svih nivoa uprave u Bosni i Hercegovini, u skladu s njihovim nadležnostima prema Zakonu o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH. Istovremeno, Dom naroda poziva aktere sa ostalih nivoa uprave u Bosni i Hercegovini da se maksimalno profesionalno i blagovremeno uključe u izradu Godišnjeg izvještaja, u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim nadležnostima.
8. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da prilikom dostavljanja Godišnjeg izvještaja iz oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za BiH za 2016. godinu dostavi i informaciju o realizaciji ovih zaključaka.

Za izvjestioca na plenarnoj sjednici Doma naroda Komisija je imenovala Nebojšu Radmanovića, predsjedavajućeg Komisije.

PRILOG: Spisak učesnika

Dostavljeno:

- naslovu
- Indoku
- a/a

Nebojša Radmanović

Prisustvo na 25. (tematskoj) sjednici Komisije za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda PSBiH

- Nebojša Radmanović, predsjedavajući Komisije
- Sead Kadić, prvi zamjenik predsjedavajućeg
- Mario Karamatić, drugi zamjenik predsjedavajućeg
- Ognjen Tadić, član Komisije
- Martin Raguž, član Komisije
- Nenad Pandurević, sekretar Komisije
- Dušan Nešković, pomoćnik ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
- Nijaz Bajrović, pomoćnik direktora Agencije za sigurnost hrane BiH
- Ljubomir Kalaba, direktor Ureda za veterinarstvo BiH
- Hamdija Čivić, direktor Ureda za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH
- Jakub Butković, načelnik Odjeljenja poljoprivrede u Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH
- Radenko Radović, direktor Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja
- Erna Kasumović, šefica odsjeka u Direkciji za evropske integracije Vijeća ministara BiH
- Mirela Pojavnik, viša stručna saradnica u Direkciji za evropske integracije Vijeća ministara BiH
- Bešo Alibegović, v.d. pomoćnika ministra u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
- Pejo Janjić, šef odsjeka u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
- Zoran Maletić, pomoćnik ministra u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske
- Boris Pašalić, pomoćnik ministra u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske
- Himzo Smajić, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog kantona
- Salkan Merdžanić, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Srednjobosanskog kantona
- Mato Brkić, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Posavskog kantona
- Rasima Babić, načelnica odjela u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Unsko-sanskog kantona
- Sanela Pipo, stručna savjetnica u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Unsko-sanskog kantona

- Gordana Bošnjak, pomoćnica ministra u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanskog kantona
- Lenka Herceg, glavna kantonalna inspektorica Hercegovačko-neretvanskog kantona
- Branko Skoko, pomoćnik ministra u Ministarstvu privrede Zapadnohercegovačkog kantona
- Jako Krezo, šef kabineta u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Kantona 10
- Meho Mašala, ministar privrede Bosansko-podrinjskog kantona
- Ermina Bešlija, stručna savjetnica u Ministarstvu privrede Bosansko-podrinjskog kantona
- Mehmed Raščić, šef pododjeljenja u Vladi Brčko Distrikta BiH
- Ljubica Livaja Mitrović, pomoćnica ministra u Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo
- Vinka Mičić, direktorica Područne privredne komore Istočno Sarajevo
- Ivica Barbarić, sekretar Udruženja poljoprivrede u Privrednoj komori Federacije BiH
- Dubravko Vukojević, potpredsjednik Seljačkog saveza Federacije BiH
- Ljuban Gudelja, predsjednik Nadzornog odbora Seljačkog saveza Federacije BiH
- Zlatan Sarić, dekan Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Sarajevo
- Viktor Lasić, profesor na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Mostar
- Ognjenka Lalović, direktorica Sektora privrede u Vanjskotrgovinskoj komori BiH
- Dragan Mandić, Poljoprivredni institut Republike Srpske
- Marko Ivanković, direktor Federalnog agromediteranskog instituta Mostar
- Omer Kurtović, direktor Federalnog poljoprivrednog zavoda
- Sabina Bešović, Delegacija Evropske komisije u BiH
- Aida Kovač, novinarka FENA-e
- Zoran Žuža, šef odjela u Sektoru za odnose s javnošću PSBiH
- Kristina Milošević, stručna savjetnica u Komisiji
- Dobrinka Savić, stručna saradnica u Komisiji